

Mijn werkwijze: ‘Het zit vaak al in je!’

Een vast onderdeel van mijn werkwijze is om, na een lesbezoek, een reflecterend nagesprek te voeren. Ik neem hiervoor ruim de tijd. Ik geloof erin dat deze tijd zich uitbetaalt. Allereerst in kwaliteit. Het lesgeven van de coachee wordt beter door stil te staan bij wat er goed ging en waar ruimte voor verbetering is. Daarbij is het ook een investering in het zelfvertrouwen. Door je gouden momenten te benoemen, krijgt een coachee steeds meer inzicht in wat deze uniek en krachtig maakt als leerkracht voor de klas.

Maar er is nog iets belangrijks: Door het reflecterend nagesprek leren coachees zelf om dit zo belangrijke onderdeel van het terugkijken op het proces en het eigen handelen zich eigen te maken. Een duurzame vorm van reflecteren op je eigen handelen, bijsturen waar nodig en trots zijn op de gouden momenten, zonder dat ik als coach altijd (fysiek) in de buurt ben! Zo komen twee van mijn kernwaarden: kwaliteit en duurzaamheid, nadrukkelijk in mijn werkwijze naar voren. Want dat is wat er gebeurt: startende leerkrachten of zij-instromers leren het reflectief nagesprek steeds meer zelf te voeren en toe te passen. En dat zorgt voor beter onderwijs.

Positief van toon

‘Tjonge, het nagesprek’ denkt Arjan. ‘Ik merkte amper dat Christianne in de klas was, maar ja nu gaat ze waarschijnlijk vragen: ‘wat vond je er zelf van? En dat weet ik echt niet te verwoorden’

Nou nee. Dat is absoluut niet hoe ik werk. ‘Arjan’ kan gerust zijn. Ik geloof in positiviteit en focussen op wat er allemaal goed ging. En daarbij ook: boven tafel krijgen waarom dit lesonderdeel zo goed verliep. Ik help Arjan of andere coachee door het stellen van vragen.

Een reflecterend nagesprek bestaat er in vele soorten. Ik kies heel bewust voor de positieve toon en opzet. Denk aan vragen als:

- Waar ben je trots op?
- Wat deed jij waardoor dit zo goed verliep?
- Wat voor gevoel heb je bij deze situatie?
- Welke keuzes heb jij gemaakt om de situatie zo positief te beïnvloeden?
- Welk effect had dit op de groep?
- Was dit wat je wilde bereiken met de les?
- Wat zorgde ervoor dat dit lukte?

‘Waar ben je trots op?’ vraag ik Arjan. ‘Op de organisatie en mijn voorbereiding. De vaart zat lekker in de les.’ Arjan glimlacht. ‘Nou dat heb ik zeker teruggezien. Was dit wat je met de les wilde bereiken?’ vraag ik aan Arjan. ‘Ten dele. Ik merkte dat de kinderen na de inleiding de regie pakten en ik er amper bovenuit kon komen. Dat is iets waar ik de volgende keer aan wil werken’ Een voorzichtige glimlach van Arjan naar mij.

‘Hoe kun je jouw succeservaring inzetten om dit te bereiken?’ vraag ik hem. Arjan denkt maar kort na. ‘Nou qua organisatie en voorbereiding ging het goed. Ik ga heel doelbewust in de voorbereiding een teken bedenken waarmee ik kort mijn verwachtingen en regels deel met de groep. Ook wil ik het belletje gebruiken als ik de aandacht van de hele groep wil.’ ‘En hoe kun je jouw eigen houding hierbij inzetten?’ vraag ik Arjan. ‘Nou ik loop de klas in. Niet als een bange Bambi voor het bord blijven staan.’ somt Arjan op. ‘Super zeg Arjan. Ik kijk uit naar je vervolgles!’ Beiden nemen we met energie afscheid.

Deze vragen helpen om de situatie concreet te krijgen. Door mijn positieve insteek helpt het de coachee om met zelfvertrouwen, kracht en inzicht terug te kijken op de les. En door inzicht kun je weer dingen veranderen. Bewust inzicht in je eigen gedrag en handelingen, is de startmotor van het zicht krijgen op je eigen sterke competenties en kwaliteiten. Deze kun je vervolgens weer inzetten op momenten waar je nog een stap in wilt zetten (en je dus verder in wilt ontwikkelen).

Krachtig

De kracht van het reflecterend nagesprek zit hem in dat de startende leerkracht of zij-instromer zelf met informatie komt. En dat is voor sommigen best even wennen. Ik kom om te coachen. Niet om te beoordelen. Wel om mee te kijken en handvaten te bieden. Zodat de ander weer met kracht en twinkellende ogen voor de klas kan staan.

‘Ga je niet eerst zelf praten?’ hoor ik wel eens. ‘Nee’. Natuurlijk help ik de coachee waar nodig wel op weg, kan ik tips en ideeën aanreiken, maar het is veel krachtiger als de oplossing en het reflecteren uit hemzelf komt. Daarbij ligt de keuze om iets met (een deel van) de aangereikte tips te doen, altijd in handen van de coachee.

‘Christianne vroeg me waar ik trots op ben. Dat is een leuke vraag. Ik ben heel trots op het proefjescircuit. De les had ik goed voorbereid, alle materialen stonden klaar en ik wist duidelijk wat ik wilde bereiken. De betrokkenheid van de kinderen was hoog. Daar ben ik ook trots op. Nu ik erover nadenk.. ik heb best een heel goed gevoel over deze les. Christianne helpt me om een volgende stap te maken in mijn proces. Daarbij leer ik ook hoe ik de reflecterende vragen ook aan mezelf kan stellen, terwijl ik met de les bezig ben. Zo kan ik meteen dingen aanpassen in de les!’

‘Toen Christianne de week erop een les kwam observeren, had ik de time timer op het bord staan, net als andere picto’s die visueel maakten wat de afspraken waren. Bij ieder lesonderdeel had ik bedacht wat ik wilde bereiken en hoe ik dat wilde. Ik kon de regie de hele les houden en door de picto’s en het belletje had ik de volle aandacht snel terug. Dat gaf

me zo'n goed gevoel. Ik voel helemaal vertrouwen in mijn organisatietalent, zodat ik ook complexe lessen goed kan uitvoeren.'

Weg met beperkende overtuigingen

Vaak zitten beperkende overtuigingen ons in de weg.

'Jullie zitten nu al zo lang in groep 4. Jullie weten toch dat ik niet wil dat je in de gymles meteen de zaal in rent' denkt Nicole vermoeid. 'Hoe vaak moet ik het nu nog herhalen. Ik ben de leerkracht, je hoort gewoon naar me te luisteren.'

In dit voorbeeld heeft Nicole last van beperkende overtuigingen als (jullie zouden nu de afspraken toch wel moeten weten, ik ben de leerkracht, je hoort naar mij te luisteren). Dit maakt dat ze het lastig vindt om geduld te tonen. Door deze beperkende overtuiging te bespreken en er op in te zoomen, kan besproken worden dat jouw verwachtingen niet altijd helder zijn voor anderen. En zeker als er een aantrekkelijke gymzaal staat waar je al je energie in kwijt kunt, kan de afspraak van juf Nicole erg lastig zijn voor sommigen. Ik help door mijn manier van vragenstellen om beperkende overtuigingen zichtbaar te krijgen in de coaching.

'Is het voor de kinderen haalbaar om de regels bij de verschillende lessen te onthouden?' vraag ik Nicole. 'Ja!' zegt ze overtuigd. 'En wat als je ervan uit gaat dat het voor kinderen veiligheid biedt, als je jouw verwachtingen per lesonderdeel blijft herhalen. Zou je dat een kans willen geven?' vraag ik haar. Aarzelend stemt Nicole in. De les erna communiceert ze duidelijk haar verwachtingen. Haar mimiek spreekt boekdelen. Verbazing, trots en blijheid. In het nagesprek zegt ze direct: 'Ik had me niet gerealiseerd dat ik zo'n fijne manier van lesgeven had, door puur alleen maar kort de afspraken te herhalen. Dit is iets wat ik blijf doen!'

De allereerste stap is dus bewustwording bij de coachee! Vervolgens zet ik als coach, verschillende methodieken in om aan deze beperkende overtuigingen te werken. Zodat er een groei mindset ontstaat en er ruimte komt voor zelfvertrouwen, kracht en plezier in het eigen handelen bij de coachee.

'Christianne, wil je kijken naar hoe ik orde hou in de klas?' vraagt Manon mij. 'Ik merk dat de klas vaak onrustig en lastig stil te krijgen is. Ook tijdens de zelfstandige verwerking is het nooit helemaal stil en werken de kinderen niet altijd even taakgericht terwijl ik dat wel wil.'

Natuurlijk wil ik dat. In de nabespreking vraag ik haar naar een moment waarop het wél lukt om de hele groep stil te krijgen én te houden. Ze noemt een toets als voorbeeld en een les die de kinderen erg leuk vonden. 'Wat maakt dat ze een taakgerichte leerhouding hadden in deze les, wat deed jij?' vraag ik. Manon denkt even na. 'Welke regels gelden er tijdens zo'n succesmoment?' help ik Manon op weg. Manon somt de regels op. 'En welk gedrag liet jij op deze succesmomenten zelf zien?' vraag ik haar. 'Ik voelde me zelfverzekerd, echt de leider' zegt Manon. 'Kun je de verschillen in je gedrag en handelen bedenken op zo'n succesmoment en een moment waarop het minder goed lijkt te lukken?'

Na wat doorvragen op antwoorden verwoordt Manon zelf dat haar gedrag tijdens bijvoorbeeld een toets veel consequenter en duidelijker is dan tijdens de zelfstandige verwerking, terwijl ze eigenlijk hetzelfde verwacht op deze momenten. Door dit inzicht is haar duidelijk welk gedrag ze moet laten zien tijdens de verwerking om het resultaat te verbeteren. Deze vaardigheid om dit gedrag te vertonen, kent ze al want in andere situaties past ze dit al toe.

Ik help jou het zelf te kunnen

Coaching en begeleiding is eindig; het stopt een keer. Een reflectief nagesprek leert je om het reflecteren zelf toe te passen. Daarbij is het een investering in kwaliteit. Ik heb jou als coachee, om sterk en vitaal op eigen benen te staan. Zodat je zelf kunt reflecteren tijdens de les; 'wat gaat er goed? Waar ben ik trots op en waar haal ik plezier uit?'

Arjan wil gaan apekooien met zijn klas. Het is een klas met veel testosteron en beweging is dus altijd welkom. Tijdens de les merkt hij dat er binnen vijf minuten al twee kinderen te hard geduwd worden, waardoor het spelplezier wegebt. 'Dit moet ik meteen nu bespreekbaar maken.' Arjan legt de les stil. Hij spreekt kort en krachtig over de afspraken en hoe het tikken gaat, zodat het voor iedereen veilig en leuk is. De rest van de les zijn er geen ongelukken meer en iedereen doet vol betrokkenheid én plezier mee. Arjan straalt. 'Dat heb ik goed ingeschat' denkt hij.

Wil jij jezelf ook ontwikkelen in leren reflecteren én succeservaringen inzetten om te groeien? Dan kan mijn werkwijze je helpen. Neem gerust contact met mij op voor meer informatie. En zeker weten dat jij die twinkelende blik dan straks weer terug hebt in je ogen!